

28.5.2018

Sisäministeriö

- kirjaamo@intermin.fi
- johanna.puiro@intermin.fi

- 1) SM011:00/2017
- 2) SM1812147/00.00.01.00.00/SMDno-2017-700/5.4.2018 (Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja asevelvollisuuslain 97 §:n muuttamisesta)

Suomen Ampumaurheiluliiton lausunto kansallisen aselain muuttamisesta

Suomen Ampumaurheiluliitto (SAL) kiittää mahdollisuudesta osallistua asiantuntijana tuliasedirektiivin (91/477/ETY, 2008/51/EY ja 2017/853) kansalliseen täytäntöönpanoon ja antaa lausuntonsa 2.viiteasiakirjalla määritettyyn hallituksen esitysluonnokseen ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja asevelvollisuuslain 97 §:n muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön 17.5.2017 annetun EU:n asedirektiivin vaatimat muutokset.

Suomen Ampumaurheiluliiton keskeinen pyrkimys Euroopan Unionin tuliasedirektiivin kansallisessa toimeenpanossa on se, ettei ampumaharrastuksen perusedellytyksiä vaaranneta uuden aselain myötä. Keskeisiä perusedellytyksiä yleisen turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämisen rinnalla ovat matala lainsäädännöllinen kynnyks urheiluammunnan aloittamiseen, mahdollisuus hankkia urheiluammunnassa tarvittavia omia aseita ja patruunoita yksilöllisten kilpaurheilu- ja harrastustaipumuksien mukaisesti sekä eri sukupuolet ja erityisryhmät huomioivan tasa-arvoisen ampumaharrastuksen pitkäjänteisyyden turvaaminen varmistamalla aseiden hallussapito-oikeuden säilyminen niitä tarvitsevilla.

Suomen Ampumaurheiluliiton tavoitteiden saavuttamiseksi Euroopan Unionin tuliasedirektiivi antaa kansallisille viranomaisille hyvän lähtökohdan mahdollistaa ja turvata nykyisin urheiluammuntaan sisältyvien lajien harrastaminen Suomessa. Tuliasedirektiivin kansallisessa toimeenpanossa oli keskeisenä pyrkimyksenä tehdä muutoksia nykyisiin vain direktiivin velvoittavilta osilta. Suomen Ampumaurheiluliitto on perehdyttyään hallituksen esitykseen uudeksi aselaiksi todennut, että lakiehdotukseen on sisällytetty paljon sellaisiakin muutoksia, joita tuliasedirektiivi ei edes vaadi. Lopputuloksena on muodostumassa siis kokonaisuus, joka on sekä direktiivin vaatimaa minimitasoa että kansallisen lakihankkeen alussa ilmoitettuja tavoitteita selvästi tiukempi, mikä ei ole Suomen Ampumaurheiluliiton mielestä hyväksyttävää. Lisäksi ampumaurheiluliitto esittää huolestuneisuutensa siitä, kuinka hyvin poliisiviranomaisen resurssit riittävät siltä edellytetyihin uuden aselain mukaisiin tehtäviin tulevaisuudessa. Tässä yhteydessä on myös hyvä mahdollisuus tarkastella jo voimassa olevassa kansallisessa aselaissa olevien uudistettua direktiiviä tiukempien normien, määräyksien ja menettelyjen purkamista ja säätämistä eurooppalaiselle tasolle.

Suomen Ampumaurheiluliitto on tarkastellut hallituksen esitysluonnosta urheiluammunnan näkökulmasta. Suomen Ampumaurheiluliiton ampumaurheilulajeja ovat Kansainvälisen ampumaurheiluliiton (International Shooting Sport Federation, ISSF) alaiset kivääri-, pistooli-, haulikko- ja liikkuvan maalin lajit; haulikko- ja metsästysammunnan kansainvälisen liiton (Federation Internationale de Tir Aux Armes Sportives de Chasse, FITASC) alaiset haulikkolajit; siluettiammunnan kansainvälisen liiton (International Metallic Silhouette Shooting Union, IMSSU) alaiset kivääri- ja pistoolilajit; mustaruutiammunnan kansainvälisen liiton alaiset (Muzzle Loaders Association International Committee, MLAIC) kivääri-, pistooli-, ja haulikkolajit; kasa-ammunnan kansainvälisen liiton (World Benchrest Shooting Federation, WBSF) alaiset kiväärilajit; sekä practical-ammunnan kansainvälisen liiton (International Practical Shooting Confederation, IPSC) alaiset kivääri-, pistooli- ja haulikkolajit.

Suomen Ampumaurheiluliiton aiemmat muistiot ja lausunnot koskien tuliasedirektiivin kansallista täytäntöönpanoa ovat

1. Suomen Ampumaurheiluliiton alustavia ajatuksia tuliasedirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta (SAL:n muistio SM:n järjestämään keskustelutilaisuuteen 3.11.2017)
2. Asedirektiivin kansallinen käytäntöönpano, poikkeusperusteet (SAL:n lausunto 15.12.2017; SM:n lausuntopyyntö SM17194842, 7.12.2017).

Suomen Ampumaurheiluliitto toteaa yleisesti tyytyväisyytensä siitä, että aselain valmistelu on sujunut suunnitelmallisesti, avoimesti ja vuorovaikutteisesti.

Suomen Ampumaurheiluliitto ottaa kiitollisuudella vastaan lainvalmistelussa täysimääräisesti huomioidun tuliasedirektiivin Grand fathering -lausekkeen.

Suomen Ampumaurheiluliitto haluaa hyvästä lain valmistelusta huolimatta kiinnittää sisäministeriön ja lainsäätäjän huomion muutamaasi epäkohtiin, jotka tulisi määritellä uudelleen joko lain varsinaisiin kohtiin tai lain perusteluihin.

Yksityiskohtaisia havaintoja ampuma-aselain muuttamisesta

Patruunoiden valmistaminen henkilökohtaiseen käyttöön (19a §). Henkilökohtaista käyttöä varten on kyettävä valmistamaan patruunoita henkilölle myönnetyn aseluvan lisäksi myös aseiden lainaamista käsittelevän kohdan (87§) mukaisiin aseisiin. Myös tätä tarkoitusta varten tarvittavia lataamislaitteita ja -tarvikkeita on voitava hankkia ja pitää hallussa.

Urheiluammunnassa käytetään hyvin usein itseladattuja patruunoita niiden paremman käynnin vuoksi (ase/patruunayhdistelmä). Myös yhdistysten omistamille aseille, joita käytetään laina-aseina, käyttäjät lataavat omia patruunoita. Ei ole syytä asettaa ostopatruunat ja itseladattut patruunat lain näkökulmasta eri asemaan. Sen lisäksi, että lain valvominen on erittäin vaikeaa, aiheuttaa se laina-aseilla harjoiteleville kohonneita harjoituskustannuksia kalliimpien ostopatruunoiden muodossa.

Ilmoitusvelvollisuus poliisille aseiden tai aseiden osien lainaamisesta (42c §). Tuliaseiden lainausta koskevan kohdan (87§) nojalla lainatun aseiden ilmoitusvelvollisuuskynnystä ase-elinkeinoharjoittajia lukuun ottamatta tulisi pidentää 10 vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Lakiluonnoksessa esitettyä 10 vuorokauden sääntöä on pidettävä varsin kohtuuttomana, mikä mahdollistaisi vain kokeiluluonteisen käytön eikä varsinaista käyttöä. Lisäksi on huomattava, että jokaiseen lainaan liittyy aina kaksi viranomaistyötäkin lisäävää ilmoitusta: lainaksianto ja lainan palautuminen. Tämä ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan pidä koskea sellaisessa lainaksiannossa, joka tehdään yksilöidyn aseiden rinnakkaisluvan perusteella.

Ampumaharrastuneisuuden osoittaminen (44§, kohta b sekä 45§). Kansallisessa laissa ei pidä asettaa tiukempia vaatimuksia ampumaharrastuneisuuden osoittamiseksi, kuin mitä

tuliasedirektiivi edellyttää. Suomen Ampumaurheiluliiton mielestä uudistettavassa aselaissa pitää harrastuneisuuden osoittamisaikana ennen aseluvan saamista olla direktiivin mukainen 12 kuukautta.

Esitysluonnoksen mukaan aseluvan saaminen erityisen vaaralliselle aseelle sekä nykyisen kansallisen lain mukaan pistoolille, pienoispistoolille, revolvereille ja pienoisrevolvereille edellyttää 24 kuukauden todennettua harjoittelua. Tämä on merkittävä ja kohtuuton este kilpaurheilun valmentautumiselle ja muulle ampumaharrastamiselle sekä epätasapainossa erityisen vaarallisten aseiden aselupien saamisen kanssa muissa Euroopan Unionin maissa.

Tuliasedirektiivi asettaa vaatimuksen, että aseluvan saadakseen erityisen vaaralliselle aseelle henkilön on täytynyt harjoitella 12 kuukautta aktiivisesti ampumaseurassa tai vastaavassa (6 artikla, kohta 6.c.i). Koska tuliasedirektiivi ei aseta pidempää vaatimusta eikä vaatimuksia sille, minkälaisella aseella tämänkaltainen harjoittelu toteutetaan, ei varsinaisessa lakitekstissä, lain perusteluissa kuin myöhemminkään annettavissa soveltamisohjeissakaan tule niin tehdä. Direktiivin 12 kuukauden sääntöä on sovellettava sellaisenaan uudessa aselaissa niin erityisen vaarallisille aseille, kuin jo tällä hetkellä kansallisessa aselaissa määritetyille harrastamiselle vähemmän vaarallisilla pistooleilla, pienoispistooleilla, revolvereilla ja pienoisrevolvereilla.

Aseluvan saamisen vaikea ja pitkäkestoinen prosessi pistooleja varten on arvioitu yhdeksi merkittävimmistä haitoista Suomen Ampumaurheiluliiton kansainvälisessä huippu-urheilumenestyksessä pistoolilajeissa.

Direktiivin noudattamisen lisäksi vuoden harrastuneisuusaika erityisen vaarallisilla aseilla ja pistooleilla parantaisi tasapuolista kohtelua eri perusteilla annettaville aseluvulle (metsästys vs. urheiluummunta). Mikäli yhden vuoden mittainen aika ei nykyisillä minimimäärillä (>10 kertaa kahdessa vuodessa, ampuma-asetus 44d§) olisi riittävä osoittamaan harrastuneisuutta erityisen vaarallisilla aseilla ja pistooleilla, voisi pohtia, riittäisikö siihen harjoittelukertojen määrän lisääminen esimerkiksi 15 kertaan vuodessa.

Aseluvan myöntämien luonnolliselle täysi-ikäiselle henkilölle (45§). Aselupa pistooleille ja erityisen vaarallisille aseille olisi voitava olla mahdollista jo henkilön täytettyä 18 vuotta, mikäli muut aseluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tuliasedirektiivin määrittämä alaikäraja on 18 vuotta, mutta kansallisessa lainsäädännössä on säädetty 20 vuoden ikäraja.

Aseluvan myöntämien luonnolliselle henkilölle terveydellisten seikkojen näkökulmasta (45§ ja 67§). Terveystilan osalta esteeksi olisi katsottava vain sellainen terveydellinen seikka, jonka perusteella on perusteltua arvioida henkilön olevan vaarallinen yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, muille henkilöille tai hänelle itselleen. Muunlaisen terveydentilan (esim. lakiesityksen perusteluissa esitetty muistisairaus) ei pitäisi lähtökohtaisesti olla este aseluvan myöntämiselle.

Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle (45a§). Erityisen vaarallisten aselupien myöntäminen yhteisö- ja säätiöperusteisena on oltava mahdollista myös yhdistyslain 4§:n mukaisille urheiluseuroille vastaavin edellytyksin kuin Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Lisäksi käsitteeseen ”yhteisöt ja säätiöt” on sisällytettävä sellaiset rekisteröityjen yhteisöjen ei-rekisteröimättömät jäsenyhdistykset, jotka noudattavat toiminnassaan pääyhdistyksensä sääntöjä. Ampumaurheiluliiton alaisille seuroille on mahdollistettava myöntää aselupia yhteiskäyttöisille erityisen vaarallisille aseille toiminnallisiin lajeihin (esim. practical-lajit) aloittelevien ampumaurheilijoiden perehdyttämistä, kouluttamista ja lain edellyttämän säännöllisen harjoittelun turvaamista varten. Luonnollisesti tämänkaltaiset aseet olisivat yhdistyksen asevastaavan vastuulla (45b§). Tämänkaltainen kouluttaminen tapahtuu valvotun käytön periaatteiden mukaisesti (88§). Tarkoituksenmukaisena menettelynä ei voida pitää

sellaista, että turvallisen aseiden käytön opettelu ja harjoittelu seuroissa (vast) tapahtuisi yksityisomisteisilla aseilla.

Harrastuneisuuden jatkumisen osoittaminen (53a§). Lupaedellytysten seurantajärjestelmän ja aselupien 5-vuotistarkastelun on oltava sellainen, ettei se aiheuta kohtuuttomia velvoitteita harrastajille, eikä myöskään viranomaisille. Menettelyn tulisi perustua ensisijaisesti viranomaisten hallussa jo olevien ja muutoin keräämien tietojen yhteistarkasteluun. Erillinen harrastuneisuuden jatkumisen näyttövelvoite voisi koskea vain erityisen vaarallisia aseita. Ensiaseiden osalta harrastuksen jatkumisen näyttövelvoite voisi koskea myös pistooliaseita. Sen sijaan harrastuneisuuden jatkumisen osoittaminen itselataavien kertatuliaseiden kanssa voidaan poistaa erillisen näyttövelvoitteen alaisista aseista, mikäli kyseessä on ns pitkä ase ja ns lyhyt lipas (B-luokan ase). Lupamenettelyn seurantajärjestelmä, aselupien säännöllinen tarkastelu ja viranomaisten velvoite olla tietoinen aseiden omistajista ja aseista tulisi olla mahdollisimman ehyt ja yhtenäinen kokonaisuus.

Ehdotetut aselain muutokset ovat varsin pienipiirteisiä ja ovat omiaan luomaan monenlaisia tulkintoja. Näiden yksityiskohtaisten muutoksien johdosta saattaa käydä niin, että viranomaisen tulkinta lain pyrkimyksistä vaihtelee alueittain ja toimijoittain, joten yhdenvertainen ja tasapuolinen valtakunnallinen soveltaminen edellyttää merkittävää toimivaltaisten viranomaisten ohjeistamista ja kouluttamista taikka keskitettyjä menettelyjä. Yhtenä väylänä tasapuolisten menettelyjen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi olisi hyödyntää aktiivisemmin ja läpinäkyvämmiin Poliisihallituksen yhteydessä toimivaa ampuma-aselautakuntaa (117§).

Suomen Ampumaurheiluliitto on valmis tarkentamaan kannanottoaan, mikäli jokin ilmaisu on jäänyt epäselväksi. Lisäksi Suomen Ampumaurheiluliitto on tarvittaessa jatkossakin käytettävissä lain valmisteluissa.

Helsingissä 28.5.2018

Suomen Ampumaurheiluliitto ry

Varapuheenjohtaja
Mikko Taussi

Toiminnanjohtaja
Anne Lantee